

перейшло в спадщину спадкоємцям. Це питання особливо важливе сьогодні, коли на території України відбувається АТО і багато наших воїнів гине або потрапляє в полон ворога.

Отже, очевидно, що в царині спадкування за законом не все так гладко. Існують проблеми, які мають вирішуватися шляхом внесення змін в ЦКУ, спільною роботою законодавців сімейного та цивільного кодексів. Варто відзначити і позитивні зрушення. 25 жовтня 2014 року Президент України Петро Порошенко підписав Закон № 1709-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо деяких питань спадкування)». Закон спрощує процедуру оформлення спадщини і реєстрації прав громадян на успадковане ними нерухоме майно, насамперед на селі. Тепер мешканці сільських населених пунктів зможуть оформити необхідні документи за місцем проживання, що спростить дані послуги, зменшить часові та грошові витрати на їх оформлення. Крім того, скасовується обов'язкове проведення оцінки майна і встановлюється нульова ставка оподаткування у випадках спадкування майна спадкоємцями першої та другої черги.

Форми права власності закріплені у нормативно-правових актах та у Цивільному кодексі України

Южека Р.С., студент юридичного факультету ДДУВС

Науковий керівник: викладач кафедри цивільно-правових дисциплін ДДУВС Бондар О.С.

Інститут права власності посідає центральне місце в системі цивільного права будь-якої правової системи, в тому числі правової системи України. Саме суспільство неможливе без тих чи інших відносин власності: ці відносини визначають його економічну, ідеологічну, моральну і політичну структуру. Право на власність - це право людини володіти, користуватися і розпоряджатися належним майном і результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності [1, с. 259].

Що стосується, терміну «форма», то у Цивільному кодексі України було використано тричі: «форми правочину» (стаття 205 ЦК України), «організаційно-правові форми юридичних осіб» (стаття 83 ЦК України), «форми відповідальності» (стаття 923 ЦК України). У рішенні Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. використано термін «форми права», до котрих, як відомо, крім закону, зараховано мораль, звичаї та традиції. На офіційному рівні вживаються терміни «форма державного устрою», «форма правління».

Термін «форма власності» віддавна широко використовувався у законодавстві та літературі.

Форми права власності - це законодавчо встановлені види права власності.

У структурі цивільного законодавства, що регулює відносини власності, зокрема визначає й розмежовує основні форми власності в Україні, слід виокремити такі нормативно-правові акти:

- Конституцію України від 26 червня 1996 року (з подальшими змінами та доповненнями) [2]; Конституція України встановила такі форми права власності: приватна, державна і комунальна.

- Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (з подальшими змінами та доповненнями) [3];

- Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (з подальшими змінами та доповненнями) [4];

- укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативні акти (акти міністерств і відомств), видані відповідно до зазначених правових документів.

Суб'єктами права приватної власності є фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни і піддані) і юридичні особи (підприємства, установи, організації). Об'єктом права приватної власності можуть бути різноманітні речі: підприємства, будівлі, транспортні засоби, гроші, цінні папери і багато чого іншого. Різновидом приватної власності є спільна власність - власність кількох осіб на ту саму річ (майно). Наприклад, спільна власність подружжя [5, с. 224].

Приватний власник має три види правомочностей у сукупності: володіння, користування, розпорядження об'єктами власності. Інші особи (невласники), як правило, мають ці правомочності кожен окремо і залежать від правомочностей і волі власника. Тільки сукупність цих правомочностей у конкретного суб'єкта дає підставу вважати його власником майна [6, с. 100-101].

Ряд об'єктів знаходиться у виключній власності українського народу: земля, надра, атмосферне повітря, водні й інші природні ресурси України. Використання цих об'єктів фізичними і юридичними особами можливе, але воно здійснюється в особливому порядку. Окремі, прямо визначені законом, речі не можуть бути об'єктом права приватної власності: наркотичні, психотропні, сильнодіючі отруйні речовини та ін.

Суб'єктом права державної і комунальної власності є український народ, від імені й в інтересах якого повноваження власника здійснюють як державні органи - Верховна Рада України, Фонд державного майна України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, так і територіальні громади та органи місцевого самоврядування.

Об'єктом права державної власності може бути будь-яке майно. Об'єкти права комунальної власності визначені Законом України «Про місцеве самоврядування»: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля, природні ресурси, підприємства, установи, організації, у тому числі банки, страхові товариства, пенсійні фонди, частка в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування [5, с. 224-225].

Таким чином, діюче законодавство досить вдало регулює форми права власності, спираючись на теоретичні та практичні надбання класиків цивільного права. Проте потребують законодавчого закріплення поняття колективної та державної власності, а також перелік дій власника, спрямованих на заподіяння шкоди правам, свободам і гідності громадян, інтересам суспільства, погіршення екологічної ситуації тощо.

Список використаних джерел:

1. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law) / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляева. - 2-е вид. допов. - Запоріжжя : Дніпровський металург, 2010. - 406 с.
2. Конституція України: станом на вересень 2014 р. / Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - 141 с. : [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - NN 40-44. - ст.356.
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради. - 2003. - № 52. - С. 180 (з подальшими змінами та доповненнями).
5. Основи правознавства України: Навчальний посібник. Видання п'яте/ Ківалов С.В., Музиченко П.П., Крестовська Н.М., Крижанівський А.Ф. - Х.: «Одіссей», 2005. - С.208- 242.
6. Основи правових знань: Підручник / П.І. Гнатенко, В.М.Калашикова та ін.; Кер.авт.кол. П.І.Гнатенко. - К.: «Юридична книга», 2000. - С.87- 115.